

splošno v rabi? Z neupravičenim spreminjanjem jezikovne prakse samo ogrožamo težnjo po ustaljenosti, ki je lastna vsakemu knjižnemu jeziku. — Enaki pomisleki se zbuja pri skrčenih oblikah čem, češ, če: »če češ to dolgo prenašati« (104), »če se čem pomeniti z njim« (197). Kako pa bi bilo v množini? Čemo, čete ali čmo, čte? Govorijo se vse te oblike, edninske in množinske, vendar bi edninske težko zapisali drugje kakor v ljudski povesti, množinskih pa niti tam ne.

Za predpretekli čas trdi slovnica (Slovenska slovnica 1956, 214), da je oblikovno malo v rabi. Če bi sodili po našem prevodu, tega ne bi mogli reči. Tako ga imamo n. pr. samo na str. 8 štirikrat v štirinajstih vrsticah. Kako neprijetno zveni stavek, kjer si sledita dve taki obliki: »Dvojčka sta bila začela kričati in nekateri izmed vojakov so si bili prižgali cigarete« (12), ali: »Pravkar je bil preživel ločitev zakona in je bil še zelo občutljiv« (16)! Ali bi se smisel stavka kaj spremenil, če bi prevajalec napisal: »Dvojčka sta začela kričati in nekateri izmed vojakov so si prižgali cigarete«, in »Pravkar je preživel ločitev zakona in je bil še zelo občutljiv? Ne bi se spremenil, pač pa bi bila formulacija preglednejša in jedrnatejša. Podobno kot v drugih slovenskih jezikih je predpretekli čas v slovenščini zgubil svojo prvotno funkcijo, tj. izražanje preddobnosti. Nihče ga v tej zvezi ne rabi spontano, kakor rabimo spontano pretekli čas, če govorimo o preteklosti, ampak samo — in še to le v knjigi — če se na to spomnimo. V govoru ga slišimo največkrat namesto običajnega preteklega časa, kar ravno dokazuje, da nima več prave funkcije. Taka raba, ki tudi v našem prevodu ni osamljena, a ni upravičena, priča, da smo v stadiju, ko je oblika bolj živa od njene vsebine. To pa je lahko le prehodno stanje. Ali dobi oblika novo vsebino ali pa pride iz rabe. V našem primeru je druga možnost verjetnejša. Ali ni tedaj nesmiselno forsirati nekaj, kar admira? Tendencam v jeziku je treba dati prosto pot ali pa se ga bo prišla starinska patina. Jezik se spreminja kakor vse, kar je živo. Nekaj admira, drugo nastaja in se razvija.

Za konec pa še nekaj primerov nerodnega izražanja: »Nikoli mi ni mogla odpustiti, da sem ji moral po poklicni dolžnosti vtikati nos v zasebne zadeve« (18, bolje: da sem moral... vtikati nos v njene zasebne zadeve), »O veliki noči prideš z mano na posestvo« (69, bolje: pojdeš), »Vzpela je obraz proti njemu« (125, bolje: vzdignila, obrnila je obraz k njemu), »in z globokimi potezami goltala zrak« (184, bolje: globoko vdihavala, hlastno) in tako dalje. — Predlog zastran rabi prevajalec v nenavadnih zvezah, na primer: »Pravzaprav ga je imela celo rada zastran (= zaradi) tega« (70), »ta je bila očitno zelo zadovoljna zastran tega« (= s tem, 193), »se bahajo zastran doživetij (= z doživetji) s francoskimi damicami« (251), in še precej primerov bi lahko navedli. Pleteršnik prevaja zastran z in *Betreff, hinsichtlich, was mich anbelangt*. Za te izraze ima Cigale *glede, zastran, kar se tiče*, in isti smisel je tudi pri Tomšiču. SP 1950 razlaga zastran z zaradi, kar pa ne more biti povsem res. Nekaj primerov: zastran tega bodi brez skrbi; zastran prevoza je vse urejeno. Tu zaradi ne bi bil na mestu. Toda v nekaterih primerih, kot n. pr. pogovorili so se zastran dediščine, lahko zastran nadomestimo z *glede*, pa tudi z *zaradi*, in tako se je začel zastran tuintam mešati z *zaradi*, n. pr. »Mnogo pravnih je bilo zastran te zemlje« (Kranjec, *Pesem ceste*, 7), »se je Aleksej prepiral z meščani zastran pokopališča« (Artamonovi, *Levst.*, 67) itd. Tanko uho se bo že znalo odločiti, kdaj namesto zaradi lahko rabimo zastran. — Najbrž le malokateri bralec ve, kaj pomeni »rode lesene klopi« (104), »roda srajca« (168), »iz rodega, vnetega grla« (180), »se je oklepala... rodega pepela« (332). SP 1950 nas sicer pouči, da je to *pust, oster, raskav*, toda rajši ne silimo ljudi, da bi brali slovenske knjige s slovarjem v roki.

Boris Urbančič

USODA »ČLOVEKOVE USODE«

Ko smo gledali film *Človekova usoda*, si je marsikdo zaželel, da bi mogel prebrati delo, po katerem je bil posnet. Želja se nam je kmalu izpolnila.¹ Ob filmu smo zaslutili, da gre za delo velike umetniške kvalitete in najgloblje humane vsebine.

Težko pa je reči, da smo lahko zadovoljni s prevodom. Že ko smo dobili prevod *Tihoga Dona*, je imela kritika marsikaj povedati na račun njegove dognanosti, kajti znano je, da je jezik Šolohova precej drugačen od jezika klasične ruske literature, da je prepojen z najsočnejšim južnoruskim jezikovnim elementom, da je včasih težko

¹ Mihail Solohov: *Človekova usoda*. DZS Ljubljana 1960. Prevedel Dušan Željznov.

tudi v podrobnostih docela jasno zajeti predmetni svet, ki ga avtor prikazuje, tako da je del njegove leksike ostal nepravilno preveden. Vendar je v *Tihem Donu* sorazmerno le manj napak kot v *Clovekovi usodi*, ki obsega vsega skupaj komaj štirideset strani. Seveda si deli tudi po stilu nista enaki; v naši noveli je izraz skrajno skop in ekonomičen, in mnogokje tako občutljiv in subtilen, da ne dopušča niti najrahljehjšega odmika od oblike v originalu. Razen tega zahteva od prevajalca, da ohranja ljudsko dikcijo in frazeologijo, kajti pripoved glavnega junaka novele, edinstvenega Andreja Sokolova, je tako živa, jezikovno tako pristna in umetniško tako dovršena, da jo lahko primerjamo le z redkimi stvaritvami ruske literature.

Prav ta dejstva so me nagnila, da sem pozorno bral slovenski prevod, in pri tem so me nekatera mesta tako motila, da sem ga nato v celoti primerjal z originalom.

Pokazalo se je, da pomanjkljivosti precej presegajo običajno mero, ki smo jo vnaprej pripravljene vzeti nase, če upoštevamo to in ono prevajalčevo težavo, tako da skoraj žalijo avtorja. Od napačno prevedenih izrazov in situacij se prevajalec prebija preko opisanih ali približno ustrezno povedanih stavkov in stilističnih ohlapnosti do nerodnega slovenjenja raznih adverbov, členic in veznikov, da o vejah v njegovem prevodu niti ne govorimo. Tudi je hudo grešil, ko se ni nikjer potrudil, da bi adekvatno podal vzdušje novele in njene podobe, temveč se je v takih primerih zadovoljil s komentarjem in na ta način krepko razrahljal zbito moč avtorjeve pripovedi. Nadalje je Solohov z veliko tenkočutnostjo menjaval čas v noveli od sedanjega na preteklega, prevajalec pa se tega ni dosledno držal, čeprav bi bil to lahko storil brez škode za jezikovno čistost prevoda, in je s tem porušil funkcionalnost tega menjavanja; isto velja za besedni red v stavku. Razen tega so prav kočljiva mesta, ki jih je prevajalec napačno razumel, ponekod odločilne važnosti za neponarejeno predstavo o toku dogajanja.

Pri opisu zgodnje pomladi v stepi (7) beremo v prevodu: ... so se dočista razgalili levi bregovi Dona (ogolilis' peski levoberež'ja Dona) namesto: ... se je ogolilo peščeno levo obrežje Dona; pri *nabuhle doline in grape* (nabitye snegom loga i balki) pomeni *loga* globeli, kajti v stepi ni pravih dolin. V stavku: Kolesa so se *po sami pesti* vdirala v vlažni ... pesek (kolesa po samuju stupicu provalivalis'...) je prevajalec zavedel predlog *po*, ki v tem primeru pomeni *do*, torej: čisto do peste. Dalje beremo ... opijajoče zadišalo po *kolomazu radodarno* namazane konjske opreme (degot'kom ščedro smazannoju konskoj sbrui) — ... po olju obilno namazane konjske vprege; in: pod škornji je *čofotal* sneg (pod sapogami hljupal... sneg) — prej *žvrkal* ali podobno, vtem ko *čofota* na pr. raca v vodi. *Trhla ladjica* (8) je *čoln*, in genitiva *konjev* v knjižnem jeziku ne pišemo. Napačno predstavo vzbudi drugi del priredja: Vas se je razprostirala daleč vstran *in poleg vasi je bila takšna tišina* (Hutor raskinulsja daleko v storone, i vozle pričala stojala takaja tišina,) — ... in na pristanu je bila taka tišina ..., kajti na pristanu je bil zato tak mir, ker je bila vas precej oddaljena. Izraz *grenkost gnijočih jelš* je preveč abstrakten (goreč). V očitnem primeru nedoločnega pridevnika rabi prevajalec večkrat določno obliko: Na obrežnem pesku je nedaleč stran ležal *podrti, pleteni plot*; za *vatirane* hlače in jopič piše *vatene, vaten*; dosledno ima *pričel* (9), kar zveni v ljudskem jeziku papirnato, namesto *začel*. Razne ruske glagole prevzema iz originala, čeprav imamo v slovenščini drug izraz: Sonce je *svetilo vroče* (Solnce svetilo gorjačo...) — sijalo; ali: ... sta se *vrnila* k meni (povernuli ko mne) — obrnila k meni. Na *zdravje*, na *široko*, na *tiho* piše prevajalec skupaj; za majhen *avtomobilček* (malenkaja mašina) bi bilo dovolj *avtomobilček*. *Naširoko zakoračiš* (Široko šagneš) pomeni: Če napraviš dolg korak (10); in: *Kjer moram napraviti samo en korak, trikrat zakoračim* (Tam gde mne nađo raz šagnu'...) — Kjer bi moral napraviti samo en korak. V stavku (11): *No, brat, tobak je namočen kot konj ozdravljen in oboje ni nič prida* (Nu, brat, tabak močenyj, čto kon' lečenyj, nikuda ne goditsja) je premaknjen pomen, ker prevajalec rekla ni razumel: Moker tobak je kot ozdravljen konj — za nobeno rabo. Namesto *takih, take, noben, nobene* večinoma beremo *takšnih, takšne, nikakršne, nikakršne* in podobno, kar je za te vrste slog utrudljivo. Drugačno sliko daje prevajalec s sledečim: ... trenutek molče *brskal z njo* (s palico) po pesku (on s minutu molča vodil eju po pesku, vyčerčivaja kakie-to zamyslovatye figury) — za hip je molče vlekkel z njo po pesku in risal. *U bol'soj vody* pomeni *ob veliki vodi*, in (12): ... s *širokimi možakarskimi* prešivi (širokimi, mužskimi stežkami) — z dolgimi, z moško roko potegnjenimi šivi; *ljubaja rabota* (13) v stavku: ... *Grem v tovarno in ljubo delo mi gre hitro od rok je vsako, katerokoli* delo. Za rusko *vot* prevajalec po nepotrebnem uvaja *evo*. Namesto: ... *in z nogami* tako *opletaš* (i takie kren-

delja nogami vypisyvraš) bi rekli: in tako meriš cesto, kolovratiš; *in ni mi bilo do popivanj* (sem'ja stala čislom porjadočnaja, ne do vypivki) — ni se dalo več popivati (14); ... *in živeli nismo slabše od drugih ljudi* (žyli my ne huže ljudej) — živeli smo kot ljudje; ... *ob tistem času je bil še v sedemnajstem letu*; (emu k tomu vremeni uže sedemnadcatyj god šel) — takrat je bil že v sedemnajstem letu; ... *srajca na hrbtu in na prsih* (na pleče i na grudi rubaha) — na ramenih in na prsih; ... *zjutraj pa se je pričela stara zgodba* (i utrom takaja že istorija) — zjutraj pa ista pesem.

Odlomek o slovesu na postaji (15, 16), ki ga je avtor oblikoval s tenkim posluhom za najgloblja občutja, je prevajalec najbolj zmrcvaril. To je velika škoda. Tako piše: ... *in oči je imela motne in brez izraza kot prismojeni človek* (i glaza mutnye, nesmyslennye, kak u tronutogo umom čeloveka) — kot človek, ki se mu je pomračil um; ... *z rokami poprijela moj vrat* (ruki na moej šee scepila) — z rokami se me je oklenila okoli vratu; *Pridi vendar k sebi* (Voz'mi že sebja v ruki) — Obvladaj se vendar; *Prav tod je meni samemu trgalo srce iz žalosti nad njo in prav tod mi pride ona s takšnimi besedami* (*Tut u samogo... a tut ona s takimi slovami*) — *tut* v tem primeru ni krajevna, temveč časovna oznaka; rabimo jo, kadar hočemo izraziti hipen časovni prehod k nečemu novemu. Kot klasičen primer za to rabo bi mogli navesti nekaj vrstic iz Slova o polku Igoreve: *Tu sja brata razlučista na breze bystroj Kajaly. Tu krovavago vina ne dosta; tu pir dokončaša hrabrii Rusiči*; ali *tu sja kopiem prilamati, tu sja sabljam potručjati o šelomy poloveckija...*; ta tu prevajajo z mod. ruskim *tut* v časovnem pomenu.

Najhuje pa se je prevajalec v tem odlomku pregrešil s tem: *Nasilno sem ji razklenil njene roke in jo narahlo sunil v hrbet. Ponovno sem jo sunil nalahno, toda, ta moja moč je bila bedasta* (Siloj ja raznjal ee ruki in legon'ko tolknul v pleči. *Tolknul v rode legon'ko*, [in ne ponovno!] a sila-to u menja byla durač'ja.) Težko bi si predstavljali, da je Sokolov sunil v hrbet ženo, ki mu sloni *na prsih*; v drugem stavku, ki je pravo stilistično zmagoslavje in s katerim avtor stopnjuje in poudarja rahlost namena Andrejevega sunka, je prevajalec docela osiromašil etični in umetniški učinek izraza, napačno prikazal fizično stanje stvari in po svoje obrnil končno podobo. *Durak* pomeni res bedaka, toda *durač'ja sila* ne more biti *bedasta sila*, pač pa *živalska, nora, divjaška sila*; z besedo *durač'ja* je hotel avtor izraziti nasprotje med namenom in učinkom. — *Rvalas'* (17) pri: ... *toda časopisni papir se je cefral* pomeni *trgal*. Dalje v istem stilu kot v obeh zgoraj navedenih stavkih ob slovesu: *Irina pa je sklenila roke na prsi; ustne bele kot kreda, nekaj z njimi šepeta, gleda me, ne smrka, sklanja se vsa nekam naprej* (... smotrit na menja, ne smorgnet). V tem opisu s svojim *ne smrka* prevajalec spet groteskno poruši avtorjev težki, skopi in pretresljivi prikaz Irine, ko je stala spodaj ob vlaku in poslednjič gledala moža. Irina ga je gledala, *ne da bi trenila z očmi, ne da bi za hip umaknila oči*; in te podobe ne gre podcenjevati, kajti taka je ostala Sokolovu za zmeraj v spominu, take se spominja v težkih urah svojega trpljenja v ujetništvu, zlasti še, ker mu kesanje greni spomin. Tu naj še pripomnim, da prevajalec dosledno rabi *ustne* namesto *ustnice*; v takem tekstu je raba *ustne* nerodna.

Dalje beremo (18): *Samo meni se ni posrečilo bojevati niti leto dni* (Tol'ko ne prišlos' mne i goda povojevat') — Pa mi ni bilo dano, da bi se vsaj leto dni vojskoval; *Jaz pa sem jo ucvrl* (Ja i podul) — pognal. Prevajalec piše večkrat *hrbet* namesto *ramena* ali *lopatic* (plečo): ... *na levi strani hrba nekaj škriplje in hrešči* (v levom pleče čto-to skripit i pohrustyvaet) — v levi rami ... in hrešči. V stavku (21): *Eden izmed njih se mi je približal na nekaj korakov, zgrabil za brzostrelko na rami in jo snel* (odin iz nih, ne dohodja šagov neskol'kih, plečom dernul, avtomat snjal) je prevajalec tekst komentiral in razbil podobo, kajti z izrazom *plečom dernul* je avtor prikazal mehanično, vajeno krettno vojaka, ki zmigne z ramo, da mu jermen brzostrelke sam zdrsne z nje; tako si jo sname, ne da bi z roko segel na ramo. Pri: *Zacepetaj, češ, delovno živinče in delaj za naš reich* (Topaj, mol, rabočaja skotinka, trudi'sja na naš rajh) je topaj pogovoren, šaljiv izraz, ki bi ga prevedli s *hodi, hajdi*; o cepetanju tu ni govora, čeprav je v Pretnarjevem rusko-slovenskem slovarju za *topat'* naveden samo ta pomen. Za tisti del ruske uniforme, ki ga vojaki nosijo povrh hlač, namreč za neke vrste jopič, preko katerega nosijo pas, bi se prevajalec moral držati enega izraza, da ne meša bralca: ... vsi pa smo bili brez plaščev, v samih vojaških suknjah in hlačah (22); ... *vojaške srajce* so pometali proč, da bi jih ne ločili od navadnih vojakov (23); ... tudi možstvo pri topovih je bilo prav tako brez vojaških srajc.

Iz opisa je razvidno, da je imel Sokolov izpahnjeno ramo, zato mu je zdravnik ni mogel razcefrati, kot pravi prevajalec: ... *ti pa si jo tako razcefral* (a ty ee tak *rvanul*) — trgnil, potegnil; *V mislih sem se mu zahvalil* (Poblagodaril ja ego duševno) ni mišljena *zahvala v mislih*, pač pa *prisirčna zahvala*. Za *onegavljenje časa* bi bilo dovolj samo *onegavljenje* (kanitel'). *Nikakor je odveč v: ... in ti me nikakor ne prosil* (ty menja ne prosil) — lahko bi rekli: nič me ne prosil, nikar me ne prosil. Ruskega pregovora: *Svoja rubaška k telu bliže ne bi smeli opisovati z: Vsak ima samega sebe najrajši*, saj imamo v slovenščini dovolj primernih rekul za to. Namesto: ... *in potegnili te bodo ven za noge samo mrtvega* (Ty u menja iz toj cerkvy ne vyjdeš, a vytjanut tebja, kak padlu, za nogil) bi prevedli: Iz te cerkve mi živ ne prideš, crkovino te bodo za noge potegnili ven! — *Brkati fant* (mordatjy paren') v tem primeru nemara tudi ni prav brkati fant, kajti *mordatjy ni brkat in paren'* tu ni fant, morda: rilast tip, pravi rilec, gobec, ali kaj podobnega. Namesto *srajca*; namesto: *skopljen konj* (merin) bi bilo učinkoviteje: rezan žrebec, skopljen žrebec, in namesto: *prikimal je z glavo pravimo prikimal je*.

Na str. 24 je prevajalec za stavkom: *Ne bo ti uspelo izpustil naslednja oba stavka v originalu* (Ja za tebja otvečat' ne nameren. Ja pervyj ukažu na tebja!).

Precej neroden je prevajalčev opis na mestih: ... *in pokazal sem na ležečega fanta; ... in sam sem skočil na tega fanta* — namreč: *vergul sem se; Končano je bilo z izdajalcem in jezik mu je molel ven poševno* (Gotov predatel', i jazyk naboku!) — avtorjeva odsekana ugotovitev je tu precej razvlečena in razredčena. V stavku (26): ... *da bi izkopali grobove za naše že umrle vojne ujetnike* (... *mogily dlja naših že umerših vojnoplennyh*) je prevajalec zamenjal rusko členico že, ki samo poudarja predhoden izraz in jo včasih prevajamo s *pa*, včasih sploh ne, z ruskim *uže*. — Ko pravi avtor (27): *Brosil ja lopatu i tiho pošel za kust* — Spustil sem lopato iz rok in tiho ... , hoče reči, kar tudi potrjuje drugi del stavka, da mora Andrej tiho, neopazno oditi, zato ne *vrže lopate*. Dalje: *Z dlanmi sem zmlel zrnje* (*Namjal ja v ladonjah zeren*) — *namel; Mesec dni sem odsedel v ječi za begunce* (... v karcere za pobeg) — ker je pobegnil, ne v ječi za begunce; ... *na Bavarskem sem si pri zemeljskih delih nakopal grbo, pa tudi v Tüiringiji sem bil malo časa* (... i v Bavarii na zemljanyh rabotah gorb nažival, i v Tjuringii pobyl) — sem se krivil od dela, in tudi v T. sem bil; ... *pa še lačni smo bili po vrhu do smrti, to pa je še huje. No, in zvečer še jesti nismo smeli* (... i k tomu že golodnye ne to do smerti, a daže ešče huže. No večerom nam jedy ne polagalos') — in ne samo na smrt lačni smo bili, še huje. Toda zvečer nismo dobivali jesti.

Ne dovolj točno piše prevajalec (30): *Grdo je psoval, kaj vem, nepremišljeno* (On materšinničaet po čem zrja) — rekli bi: *vsevprek, na slepo. Horošem* (31) pomeni *dobrem, ne najboljšem* (kak u nas v horošem klube). V stavku: *Na mizi pred njimi ... in odprti lonci z raznimi konzervami* (Na stole u nih ... , otkrytye banki s raznymi konzervami) niso mišljeni lonci, temveč doze, odprte konzerve; rus. *konzervy* pomeni tu samo vsebino konzerve. (32): *Popil sem tudi drugega in spet se nisem dotaknil prigrizka, smelo sem stal na nogah in si mislil* (Vypil ja i vtoroj. .. , na otvagu b'ju, dumaju) — *na otvagu b'ju* tu ne označuje Andrejevega telesnega, temveč njegovo duševno stanje; avtor hoče povedati, da se je Sokolov obešenjaško odlečil, da izpelje svojo igro do kraja, pa naj velja, kar hoče.

Evo, kaj, Sokolov (*Vot čto, Sokolov*) nikakor ne zadene pomena *vot čto*. Primerneje bi bilo: *Vidiš, Sokolov, ali: Poslušaj, Sokolov. — Izstopil sem iz poveljniške barake* (Vyšel ja iz...) je čudno, ko vemo, da je govora o baraki, ne o kakšnem vozilu. V sklopu: *Na vsakega je prišel košček kruha, velik kot škatljica* (!) *vžgalice, sleherni reženj smo natanko pretehtali v roki* (... *každjuju krošku brali na učet*) bi bilo pravilno: računali smo z vsako drobtino. Namesto superlativa je prevajalec zapisal pozitiv: ... *bilo nas je tri sto krepkih* (čelovek trista *samyh krepkih*) — *najkrepkejših; priganjaška pisarna* (šaraškina kontora po stroitel'stvu dorog) je bila dejansko *organizacija*; za okope navaja *obrambne meje* (oboronitel'nyh rubežej). *In ni mi treba pobegniti samemu* (I nado ne odnomu mne bežat') je netočno za: In sam nikakor ne smem pobegniti. *Zapravka je bencinska preskrbovalna postaja*. Ko beremo: ... *popeljal sem ga med ruševine, ga iztresel iz plašča* (... *vytrjahnul iz mundira*), moramo vedeti, da se je to dogajalo junija in da tedaj Nemec ni mogel imeti na sebi plašča. Stilistično in vsebinsko napačno je sledeče: ... *meni pa toliko, da mi (!) ni srce poskočilo v prsih* (a u menja serdce iz grudi čut' ne *vyskakivaet* — toliko, da mi ni srce skočilo iz prsi. Tu gre za živčno napetost, ne za veselje.

Pri opisu Andrejevega napada na debelega majorja je zašel prevajalec v zagato, iz katere se je malce nespretno reševal. Tako pravi: ...delovno obleko sem zatlačil za naslonjalo zadnjega sedeža, telefonsko žico sem ovil okoli majorjevega vratu in jo privezal z vozlom za kljuko; v originalu pa je za oba prevajalčeva izraza, *delovno obleko* in *kljuko*, en in isti izraz, namreč *montirovka* (...montirovku vbil za spinku zadnega sidenija, telefonnyj provod nakinul na šēju majoru i zavjazal gluhim uzlom na montirovke).

Zaradi napačnega besednega reda je nastala zmeda pri: Preden so se ovedli in pričeli streljati z mitraljezom za avtomobilom (vejica!) sem bil že na ozemlju nikogar in se *pentljal huje ko zajec med lijaki*. Podobo *ko zajec med lijaki* je na prvi pogled tako razumeti, da so ti zajci med lijaki nekaj določenega, morda posebno nagli zajci; v resnici pa se *med lijaki* nanaša na vožnjo Sokolova. *Državna nagrada* (pravitel'stvennaja nagrada) ne pomeni nič drugega kot *odlikovanje*. *Poleg gostilne* (in *okoli gostilne* bi prevedli s: pri gostilni, pred gostilno; tudi v nekaterih drugih primerih, ki jih tu ni vredno posebej navajati, beremo v tem prevodu slov. *poleg* za rus. *vozle*, pri čemer je poleg pomensko ožji kot *vozle*. — *Previdno sem ga položil v posteljo ... natovoril moko* (*sgruzil hleb*) — tu je pravilno ravno nasprotno od *natovoril*, namreč *iztovoril žito*, kar nam potrjuje tudi poprejšnja navedba, po kateri je Sokolov na poti k silosu z dečkom zavil domov in tovor šele potem odpeljal naprej v silos. *Telovadne hlačke* (*trusiki*) so tu navadne kratke hlačke, čeprav so kratke hlače lahko tudi telovadne in navaja Pretnarjev slovar *telovadne hlačke za trusiki*. — *Da bi me tam srečal* (*vstrečat' menja*) pomeni: da bi bil pri meni (46). *Seveda, ženske so dvignile krik, ljudje so se razbežali* (*Baby krik podnjali, narod sbežalsja*) bi bilo pravilno: Babe so zagnale krik, in ljudje so zdrli vkup.

Za konec bi omenil še: *Za sedaj pa še koračim po ruski zemlji* (*A sejčas poka šagaem s nim po ruskoj zemle*). Sokolov ne korači sam, če imamo v originalu s *nim*.

Franc Jakopin

HRVATSKI ČASOPIS »JEZIK«

Rada bi na kratko seznanila bralce JiS s časopisom naše stroke, ki obravnava samo vprašanja knjižnega jezika. Izhaja že 8. leto v Zagrebu in ga izdaja Hrvatsko filološko društvo pod uredništvom J. Hama, M. Hrasteja in Lj. Jonkeja. Časopis ni strogo znanstven, ampak je namenjen predvsem praktičnim vprašanjem knjižnega jezika. Torej je po svojem namenu blizu JiS, po vsebini in po problemih, ki jih obravnava z različnih zrelišč, pa je širši. Iz tega lahko sklepamo, da je v hrvatskem kulturnem središču knjižni jezik veliko bolj predmet znanstvenih razpravljanj kot pri nas. Vprašanje knjižnega jezika je sploh po svetu zelo aktualno, zlasti zaradi stilnih raziskav in pa deloma zaradi težnje, da se v strukturi jezika najdejo tiste zakonitosti, ki bodo pripomogle k uresničenju dokončne zamisli strojnega prevoda, in seveda, ker to zahtevajo vsakdanje kulturne in umetniške potrebe govora in pisanja, če se hočemo sporazumeti.

Dotaknila se bom samo člankov, ki se stikajo s problemi našega knjižnega jezika, a se bližajo rešitvam na problemsko razsežnost z različnih pogledov in smeri.

Zaradi sodobne tematike je tudi za nas izredno zanimiv Rogičev članek »Naš jezik u svetlosti društveno-privrednog preobražanja«; v njem se seznanimo z vzroki, ki delujejo na nagle, občutne spremembe povojnega pogovornega knjižnega jezika. Kako uravnati normo, da bo jezik živ in sodoben, po svojem besednem izboru in miselnem poteku pa čist in pristen? To je problem, ki po naglih družbenih spremembah vedno stopa v ospredje, a je dokončno nerešljiv. Vendar naloga jezikoslovcev je, da ga vsaj uspešno rešujejo. Ravnati se je treba spet po zmernem purističnem načelu in treba je v množici novega jezikovnega gradiva (tujke, sintaktični barbarizmi, aktivistične fraze, napačne stave predlogov itd.) oprezno izbirati tisto, kar je v skladu z duhom in razvojem srbohrvatskega jezikovnega razvoja — takšno je ob tem problemu tudi naše stališče. V novo smer podrobnejših raziskav, segajočih po eni strani in stilistiko, po drugi strani v sintakso, nas vodi Živanović v članku »Dioba glagola po značenju«. Izhajajoč iz osnovne definicije glagola, je postavil dve temeljni skupini: evolutivno, za katero je značilna uporaba energije, in statično, ki jo označujejo dejanja ali stanja, pri katerih se ne troši energija. Tako gledanje na problem nas vodi do novih, širokih pomenskih raziskav glagola in v dojemanje neopaznih subtilnosti, ki se često v jeziku podzavestno javljajo. Prispevek istega